

Forskningsrådets kommentar til Statsbudsjett 2025, kapitler fordelt til Transport- og kommunikasjonskomiteen

Forskningsrådet er opptatt av hele landets forskningskraft, og har med interesse lest statsbudsjettet for 2025. Budsjettforslaget for 2025 viser en realnedgang på 3,5 prosent på FoU-budsjettet i Norge. I Norge blir FoU som andel av BNP 0,89 ekskludert Skattefunn, mot 0,93 i 2024. Dette henger til dels sammen med lavere kontingent til Horisont Europa.

Dette er ikke det ambisiøse forskningsbudsjettet Norge trenger. Både Draghi-rapporten og Perspektivmeldingen har vist at vi har store omstillingsbehov foran oss. I våre budsjettinnspill har vi tydelig kommunisert at vi trenger en vekst i offentlig FoU-bevilgning til 1,2 prosent for å klare å møte morgendagens utfordringer. Dette svarer dessverre ikke dette budsjettet på.

De overordnede bevilgningene som Forskningsrådet konkurranseutsetter ligger stabilt, og forskningsaktiviteten vil bli videreført på samme nivå. Innsatsen på konkurranseutsatt forskning er viktig for å styrke kvalitet og retning på forskning.

Samferdsel er viktig for alle deler av samfunnet. For å kunne videreutvikle transportsystemet vårt, trenger vi forskning og kunnskap. I statsbudsjettet for 2025 setter Samferdselsdepartementet av midler til en senteratsing til opptil tre åtteårige forskningssentre for transportforskning med et samlet budsjett på 24 millioner i året. Samferdselsforskning er avgjørende for å utvikle bærekraftige, innovative og effektive transportløsninger som møter fremtidens behov. Gjennom forskning kan vi forbedre infrastrukturen, redusere miljøpåvirkningen, ta i bruk teknologi og øke sikkerheten på veiene.

I den nasjonale transportplanen for 2025-2036 legges det stor vekt på å øke forståelsen av hvilken påvirkning teknologisk utvikling vil ha på transportsektoren, samt å integrere forskning, teknologi og innovasjon i store samferdselsprosjekter. Forskningsrådet er klare til å støtte dette gjennom både nye og eksisterende virkemidler, og deler regjeringens langsiktige mål om en sikker transportsektor som fremmer verdiskaping og bidrar til overgangen til et lavutslippssamfunn. Den omfattende omstillingen som transportsektoren står overfor, skaper usikkerhet rundt fremtidens transportsystemer. Gjennom forsknings- og innovasjonsvirkemidler jobber Forskningsrådet for å utnytte mulighetene som ny teknologi og innovative løsninger gir for å utvikle et bedre transportsystem. Transportsektoren trenger støtte fra både nye og etablerte aktører, samtidig som norske aktører bør få ta del i den verdiskapingen som følger med global omstilling av transportsektoren.

Forskningsrådet er glad for at Regjeringen følger opp Nasjonal transportplan 2025–2036 med oppstart av Transport 2050. Transport 2050 ordningen skal bidra med forskning som faggrunnlag for myndighetenes planlegging og prioritering for å sikre at Norge blir et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette krever en omstilling av hele transportsektoren, som

må håndtere klimautfordringer, endringer i teknologi og nye rammebetingelser som kan oppstå. Det er derfor nødvendig med en dypere forståelse av hvordan vi kan utvikle et effektivt, sikkert og miljøvennlig transportsystem gjennom å ta kunnskap raskere i bruk. Gjennom opprettelsen av Transport 2050, administrert av Norges forskningsråd, vil det bli etablert opptil tre forskningssentre i 2025. Sentrene vil ha en varighet på åtte år, og skal fokusere på å bygge et solid kunnskapsgrunnlag som kan brukes til å informere myndighetenes prioriteringer innen transportplanlegging. Dette vil være avgjørende for å sikre at vi kan tilpasse oss fremtidens krav på en bærekraftig og strategisk måte.

I den nasjonale transportplanen for 2025–2036 er det planlagt å videreføre Pilot-T-ordningen. Pilot-T er en ordning som skal fremme bruk av nye, innovative mobilitetsløsninger i transportsektoren ved delvis å finansiere innovasjonsprosjekter i næringslivet. Programmet fokuserer på utvikling og testing av nye teknologier og forretningsmodeller som har potensial til å skape et mer effektivt, miljøvennlig og sikkert transportsystem. Pilot-T kan også bidra til verdiskaping og nye arbeidsplasser gjennom at norske bedrifter får mulighet til å utnytte internasjonale markedsmuligheter for innovative mobilitetsløsninger. Forskningsrådet hadde en utlysning for Pilot-T i 2023 og mottok det høyeste antallet søknader siden ordningen startet i 2018. De fleste prosjektene var rettet mot å oppnå transportpolitiske mål, som effektiv bruk av ny teknologi, oppfyllelse av Norges klima- og miljømål og få mest mulig ut av ressursene.